

Abstrakt diplomové práce

Východiska: Diplomová práce se zaměřuje na téma socioekonomického statusu a problémů se zákonem u problémových uživatelů opioidů a metamfetaminu. Dlouhodobé intenzivní užívání drog vede nejen ke zdravotním, ale také k závažným sociálním dopadům, jako je neschopnost finanční samostatnosti, zadluženost, nezaměstnanost, neplnění příslušných sociálních rolí, neplnohodnotné sociální fungování, špatná bytová situace, apod. U velké části problémových uživatelů drog ovlivňuje užívání drog mezilidské vztahy uživatelů, fungování rodin a partnerství, dochází ke změně sociálního statusu, k sociální izolaci či vyloučení. Efektivní intervence a rozvoj služeb by měly vždy stát na dobré znalosti situace a potřeb osob, ke kterým mají směřovat.

Cílem této práce je zjištění socioekonomického statusu a trestněprávní situace problémových uživatelů opioidů a pervitinu a následně vyvození doporučení směrem ke službám, které s touto klientelou pracují.

Metodologie: Byla provedena průřezová dotazníková studie mezi klienty, kteří zahájili léčebnou epizodu nebo kontakt s vybranými zařízeními typu kontaktního centra, psychiatrické AT ambulance, terapeutické komunity, střednědobé ústavní léčby nebo substituční léčby. Nábor do studie probíhal v období od června 2015 do října 2016. Výběr zařízení byl záměrný (tak, aby byly zastoupeny různé typy programů), výběr respondentů v zařízeních byl exhaustivní – do studie byli zařazeni všichni klienti, kteří zahájili léčebnou epizodu v období trvání studie a souhlasili s účastí ve studii. Byla analyzována data týkající se uživatelů opioidů a/nebo metamfetaminu jako primární drogy.

Výsledky: Výzkumu se zúčastnilo 59 uživatelů opioidů a 50 uživatelů pervitinu. Respondenti ze skupiny uživatelů opioidů byli nejčastěji ze zařízení poskytující substituční léčbu, oproti tomu většina uživatelů pervitinu byla oslovena a nabrána do výzkumného souboru v kontaktních centrech. Výstupy výzkumu ukázaly, že v socioekonomickém statusu a problémech se zákonem jsou mezi jednotlivými skupinami uživatelů dle primární drogy jisté rozdíly a to zejména v oblasti bydlení, zaměstnání, zdrojů finančních příjmů, příčinách zadlužení, kriminální minulosti.

Závěr: Typ užívané návykové látky je pouze jeden z mnoha faktorů, které mají na socioekonomický status uživatelů návykových látek vliv. Bez ohledu na typ užívané návykové látky je důležité v adiktologických službách pracovat s klientem komplexně ve všech oblastech jeho potíží, nikoliv se zaměřením pouze na užívání návykových látek a závislost, ale také na oblasti ne/spokojenosti klienta v různých oblastech jeho života (bydlení, zaměstnání, rodinné a sociální vztahy).

Klíčová slova: socioekonomický status, problémy se zákonem, problémové užívání, opioidy, metamfetamin